

(19)

URZĄD
PATENTOWY
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

(10) **PL 243600 B1**

(12)

Opis patentowy

(21) Numer zgłoszenia: **434271**

(22) Data zgłoszenia: **2020.06.10**

(43) Data publikacji o zgłoszeniu: **2021.12.13 BUP 37/2021**

(45) Data publikacji o udzieleniu patentu: **2023.09.18 WUP 38/2023**

(51) MKP:

C08L 67/04 (2006.01)

C08L 3/02 (2006.01)

C08K 5/09 (2006.01)

C08K 5/13 (2006.01)

(73) Uprawniony z patentu:

POLITECHNIKA ŁÓDZKA, Łódź, PL

(72) Twórca(-y) wynalazku:

MAŁGORZATA LATOS-BRÓZIO, Julianów, PL

ANNA MASEK, Łódź, PL

(74) Pełnomocnik:

Ewa Kaczur-Kaczyńska, Łódź, PL

(54) Tytuł:

Termoplastyczna kompozycja polimerowa przeznaczona na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na utlenianie i działanie czynników środowiskowych

PL 243600 B1

Opis wynalazku

Przedmiotem wynalazku jest termoplastyczna kompozycja polimerowa przeznaczona na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na utlenianie i działanie czynników środowiskowych na bazie biodegradowalnych termoplastów z grupy obejmującej polilaktyd – PLA i skrobię termoplastyczną – TPS.

Podwyższona temperatura, siły ścinające, promieniowanie UV i ilość dostępnego tlenu są głównymi czynnikami wywołującymi degradację podczas procesu przetwarzania i użytkowania polimerów. W celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom degradacji do materiałów polimerowych dodaje się stabilizatory. W praktyce przemysłowej zwykle stosowane są fenolowe przeciwutleniacze z zawadą przestrzenną oraz wtórne stabilizatory typu fosforowego lub siarkowego. Wpływ tradycyjnych fenolowych stabilizatorów na zdrowie człowieka i środowisko naturalne, może być negatywny, dlatego coraz większym zainteresowaniem cieszy się możliwość zastosowania naturalnych przeciwutleniaczy jako potencjalnych stabilizatorów polimerów.

Z opisu patentowego PL 234 166 B1 znane jest zastosowanie naturalnych kwasów fenolowych z grupy kwasów hydroksycynamonowych (kwas ferulowy i kwas kawowy) jako substancji przeciwstarzeniowych w kompozycjach poliestrowych przeznaczonych na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na działanie promieniowania UV, sporządzonych na bazie poliestrów alifatycznych – polihydroksyalkanianu i polilaktydu.

Ponadto z opisu patentowego PL 234 165 B1 znane jest zastosowanie kwasów hydroksycynamonowych, tj. kwasu ferulowego, kwasu kofeinowego oraz kwasu kawowego jako substancji przeciwstarzeniowych w kompozycjach elastomerowych przeznaczonych na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na działanie promieniowania UV, wykonanych na bazie kauczuku etylenowo-norborneowego.

Zgodnie z zasadami zielonej chemii powinno się dążyć do wyeliminowania wszystkich toksycznych dodatków z technologii polimerów oraz zastąpienia ich efektywnymi, przyjaznymi środowisku związkami, najlepiej pochodzenia naturalnego.

Celem wynalazku jest opracowanie proekologicznej termoplastycznej kompozycji polimerowej o podwyższonej odporności na utlenianie i działanie czynników środowiskowych.

Istotą wynalazku jest termoplastyczna kompozycja polimerowa przeznaczona na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na utlenianie i działanie czynników środowiskowych, zawierająca termoplastyczny polimer biodegradowalny oraz substancję przeciwstarzeniową, charakteryzującą się tym, że jako substancję przeciwstarzeniową zawiera naturalny przeciwutleniacz z grupy naturalnych kwasów fenolowych obejmującej kwas cynamonowy oraz kwas waniliowy, w ilości od 0,5–4 części wagowych na 100 części wagowych polimeru, zaś jako termoplastyczny polimer biodegradowalny zawiera polimer z grupy obejmującej polilaktyd oraz skrobię termoplastyczną. Korzystnie przeciwutleniacz z grupy kwasów fenolowych występuje w ilości 1 części wagowej na 100 części wagowych polimeru.

Kompozycja polimerowa według wynalazku, zawierająca naturalny stabilizator z grupy kwasów fenolowych z grupy obejmującej kwas cynamonowy oraz kwas waniliowy, charakteryzuje się podwyższoną odpornością na utlenianie oraz podwyższoną odpornością na działanie czynników środowiskowych, a także mniejszym negatywnym wpływem na środowisko naturalne.

Przedmiot wynalazku ilustrują poniższe przykłady. Części podane w przykładach oznaczają części wagowe.

Przykład 1

Przygotowano kompozycję o składzie:

- polilaktyd (PLA) – 100 części
- kwas waniliowy – 1 część

Próbki kompozycji polimerowej wyłoczono za pomocą wyciarki jednoślizakowej w temperaturze 180°C. Pomiar stabilności termicznej kompozytów wykonano za pomocą różnicowego kalorymetru skaningowego DSC1. Badaną próbkę poddano chłodzeniu, a następnie ogrzewaniu w zakresie temperatury od 0 do 350°C. Na podstawie pomiarów wyznaczono temperaturę zeszczenia, temperaturę topnienia fazy krystalicznej, temperaturę krystalizacji oraz temperaturę utleniania.

Przykład 2

Przygotowano kompozycję o składzie:

polilaktyd (PLA) – 100 części

kwasy cyjanonowy – 1 część

Dalej postępowano jak w przykładzie 1.

Przykład 3

Przygotowano kompozycję o składzie:

skrobia termoplastyczna BIOPLAST GS 2189 (TPS) – 100 części

kwasy waniliowy – 1 część

Dalej postępowano jak w przykładzie 1.

Przykład 4

Przygotowano kompozycję o składzie:

skrobia termoplastyczna BIOPLAST GS 2189 (TPS) – 100 części

kwasy cyjanonowy – 1 część

Dalej postępowano jak w przykładzie 1.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki analizy stabilności termicznej, wykonanej metodą DSC próbek PLA oraz TPS przygotowanych według metodyki opisanej w przykładach 1–4. Wyznaczono następujące parametry: T_g – temperatura zeszklenia, T_{cc} – temperatura krystalizacji, T_m – temperatura topnienia, T_o – temperatura utlenienia.

Odporność na utlenianie polimeru jest większa im temperatura utlenienia jest wyższa (początek piku utleniania).

Porównawczo podano również dane dotyczące referencyjnego polilaktydu i skrobi termoplastycznej bez dodatku kwasów fenolowych.

<i>Próbka</i>	T_g [°C]	T_{cc} [°C]	T_m [°C]	T_o [°C]
PLA	58,59	108,89	145,42	226,52
PLA/Kwas waniliowy	57,70	109,68	147,49	279,49
PLA/Kwas cyjanonowy	57,22	108,41	145,27	270,63
TPS	49,67 55,74	97,94	152,43	212,68
TPS/Kwas waniliowy	50,67 56,56	99,08	153,50	260,19
TPS/Kwas cyjanonowy	50,49 56,44	99,43	153,80	252,14

T_g – temperatura zeszklenia, T_{cc} – temperatura krystalizacji, T_m – temperatura topnienia, T_o – temperatura utlenienia (początek piku)

Dodatek naturalnych kwasów fenolowych nie wpłynął na zmiany temperatur zeszklenia, krystalizacji i topnienia obydwu biodegradowalnych polimerów termoplastycznych. Próbki wykonane na bazie skrobi termoplastycznej posiadały dwie temperatury zeszklenia T_g , co jest typowe dla tego polimeru.

Próbki PLA i TPS charakteryzowały się wyraźnie podwyższoną temperaturą utlenienia T_o . Próbka PLA/Kwas waniliowy posiadała T_o wyższą o 52,97°C od próbki referencyjnej PLA, a próbka PLA/Kwas cyjanonowy o 44,11°C. Temperatury utlenienia próbek wykonanych na bazie skrobi termoplastycznej były odpowiednio wyższe w odniesieniu do próbki wzorcowej TPS o 47,51°C (TPS/Kwas waniliowy) oraz o 39,46°C (TPS/Kwas cyjanonowy). Wyraźnie wyższe temperatury próbek PLA i TPS zawierających naturalne kwasy fenolowe świadczą o podwyższonej odporności kompozycji polimerowych na utlenianie i działanie czynników środowiskowych.

Zastrzeżenia patentowe

1. Termoplastyczna kompozycja polimerowa przeznaczona na wyroby polimerowe o podwyższonej odporności na utlenianie i działanie czynników środowiskowych, zawierająca termoplastyczny polimer biodegradowalny oraz substancję przeciwstarzeniową, **znamienna tym**, że jako substancję przeciwstarzeniową zawiera naturalny przeciwutleniacz z grupy naturalnych kwasów fenolowych obejmującej kwas cynamonowy oraz kwas waniliowy, w ilości od 0,5–4 części wagowych na 100 części wagowych polimeru, zaś jako termoplastyczny polimer biodegradowalny zawiera polimer z grupy obejmującej polilaktyd oraz skrobię termoplastyczną.
2. Kompozycja według zastrz. 1, **znamienna tym**, że naturalny przeciwutleniacz z grupy kwasów fenolowych występuje w ilości 1 części wagowej na 100 części wagowych polimeru.